

Ovaj projekat finansira
Evropska unija

ÖSTERREICHISCHES
ROTES KREUZ

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

DIGITALNA INKLUZIJA

2023.

OVAJ PRIRUČNIK JE NASTAO U OKVIRU PROJEKTA "DIGITALNA INKLUZIJA" KOJI JE DEO REGIONALNOG PROJEKTA „JAČANJE OTPORNOSTI STARIJIH OSOBA I OSOBA SA INVALIDITETOM TOKOM COVID-19 I BUDUĆIH KATASTROFA“. OVO JE TROGODIŠNJA INICIJATIVA U REGIONU ZAPADNOG BALKANA, KOJU KOORDINIRA CRVENI KRST SRBIJE / RED CROSS OF SERBIA, A UZ PODRŠKU EVROPSKE UNIJE, AUSTRIJSKE RAZVOJNE AGENCIJE I AUSTRIJSKOG CRVENOG KRSTA.

CILJ OVOG PRIRUČNIKA JE PREVAZILAŽENJE STRAHA OD NOVIH TEHNOLOGIJA I RAZVIJANJE VEŠTINA ZA KORIŠĆENJE INTERNETA KOD STARIJIH OSOBA I OSOBA SA INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA.

PRIRUČNIK JE NAPISAN DELOM U FORMATU LAKOM ZA ČITANJE I DELOM KROZ ILUSTRACIJE, TE JE PRILAGOĐEN OSOBAMA SA INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA.

ZA IZRADU PRIRUČNIKA, SLIKE I SIMBOLI SU PREUZETI SA GOOGLE PHOTOS.

AUTORI: ČLANOVI UDRUŽENJA "NA POLA PUTA" U SARADNJI SA KORISNICIMA GERONTOLOŠKOG CENTRA PANČEVO

ŠTAMPA: AGENCIJA "SUNSHINE" PANČEVO

TIRAŽ: 500 KOMADA

SADRŽAJ

INTERNET.....	4
MAIL ADRESA.....	7
FACEBOOK.....	16
MESSENGER.....	20
VIBER.....	21
YOUTUBE.....	25
UPOTREBA BANKOMATA.....	27
APLIKACIJE MOBILNOG OPERATERA.....	30

INTERNET

Postoje dve vrste interneta:

Mobilni podaci

WI FI ili javni internet

Mobilne podatke uključujete ili isključujete tako što prstom prevučete po vrhu ekrana telefona ili tableta i kliknete na sličicu sa dve strelice:

Mobilni podaci ili mobilni internet možete ga imati u sklopu računa za mobilni telefon.

Ukoliko je stalno uključen, možete imati dodatne troškove.

WIFI internet

WIFI internet je besplatan.

Možete ga koristiti kod kuće, u kafiću, parku ili u inostranstvu.

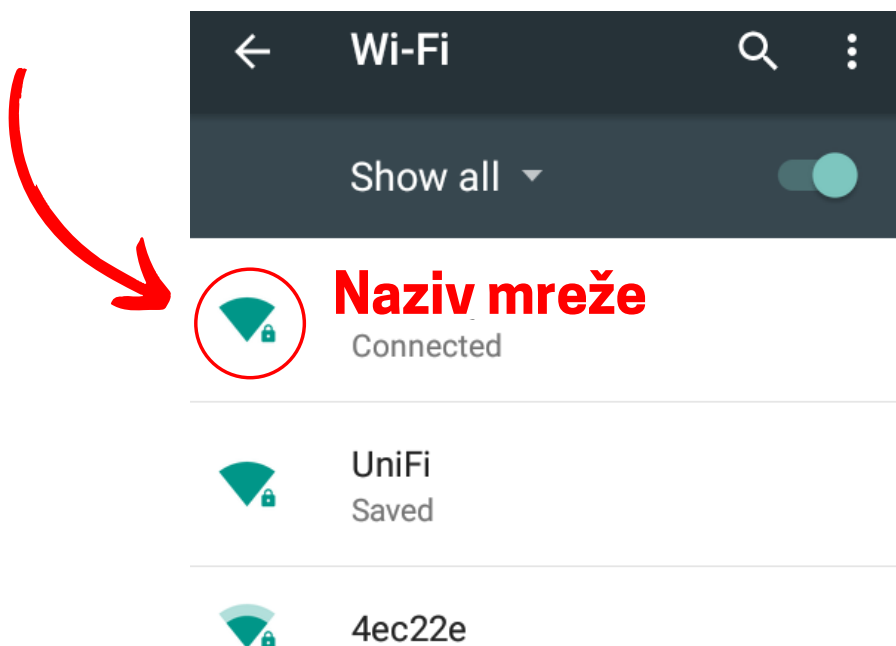
Potrebno je da unesete lozinku kako biste se povezali na wifi internet i kako biste mogli da koristite društvene mreže ili da vršite pretragu na Googlu.

Uključujete ili isključujete wifi internet tako što prstom povučete vrh ekrana telefona ili tableta i kliknete na oznaku.

Oznaka za wifi:

Nakon toga će vam izaći spisak WI FI mreža u vašoj blizini. Odaberete mrežu sa najjačim signalom:

Neki nazivi pored oznake za wifi imaju oznaku katanca, to znači da je potrebno da unesete lozinku.

Ako ste u kafiću, WiFi lozinku možemo ljubazno zatražiti od konobara.

MEJL ADRESA

Mejl adresa vam treba da biste kreirali naloge na društvenim mrežama.

Društvene mreže su:

Facebook (Fejsbuk)

Youtube (Jutjub)

Viber (Vajber)

**Mejl se sastoji iz
mejl adrese i lozinke**

KAKO PRAVITE MEJL ADRESU?

Kliknete mišem na
ikonu za internet:

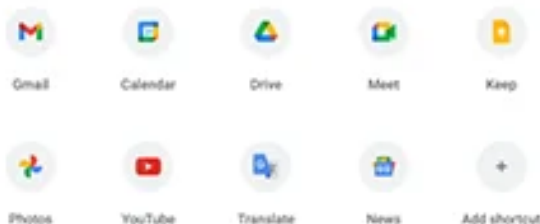

ili

otvoriće se Google polje:

Google

U polje upišite: ***kreiranje mail adrese***

Otvoriće se novo polje:

Upišite:

Svoje ime i prezime

*Primer mejla**

Отворите Google налог

Настави до Gmail-а

Име

Marko

Презиме

Marković

Корисничко име

marko.markovic

@gmail.com

Можете да користите слова, бројеве и тачке.

Лозинка

.....

Потврда

.....

Користите најмање 8 знакова са комбинацијом слова, бројева и симбола

Један налог. Читав Google па
за вас.

VAŽNO!

Mejl obično sadrži naše ime i/ili prezime.

Moguće je da se neko zove isto kao i vi i da je zbog toga naziv zauzet, pa je potrebno da smislite drugačiji naziv ili da na postojeći dodate neki broj ili slovo:

mmarkovic@gmail.com

marko.markovic5@gmail.com

markomarkovic45@gmail.com

Naziv adrese se uvek piše malim slovima, latinicom i bez razmaka!

KREIRANJE LOZINKE

Lozinka, šifra ili password nam treba za mejl adresu.

Lozinka mora da ima najmanje 8 različitih slova i brojeva.

Poželjno je da se sastoji od kombinacije velikih i malih slova i brojeva.

Primer: **VolimCvece180**

Lozinka **ne treba** da sadrži:

Naše ime

Lične podatke

Adresu

Naš datum rođenja

Kada kreirate lozinku, unosite je u prazno polje označeno strelicom. Unosite je dva puta da biste je potvrdili.

Google

Отворите Google налог

Настави до Gmail-а

Име
Marko

Презиме
Markovic

Корисничко име
markomarkovic87

@gmail.com

Можете да користите слова, бројеве и тачке.

Лозинка
.....

Потврда
.....

Користите најмање 8 знакова са којима можете да користите слова, бројеве и симбола

Пријавите се

Даље

Један налог. Читајте Google ради о томе како да се заштити ваш налог.

Lozinka će se prikazati kao tačkice kako je niko drugi ne bi video.

Možete proveriti da li ste dobro upisali klikom na simbol sa precrtanim okom:

Mejl i lozinku zapišite na papir i sačuvajte na sigurnom mestu.

Zatim kliknite na dugme *Dalje/Next*

Otvoriće se novo polje:

Број користимо ради заштите налога. Неће бити видљив другима.

Помоћу њега ћемо штитити налог

Датум рођења

Ваши лични подаци су приватни и безбедни

Зашто тражимо ове информације

Назад

Даље

Unesite vaš broj telefona (nije obavezno),
vaš datum rođenja i pol i kliknite *Dalje*.

Приватност и услови коришћења

које нам дајете, попут имена, имејл адресе и броја телефона.

- Када користите Google услуге за различите радње, као што је писање поруке у Gmail-у или остављање коментара на YouTube видео, чувамо информације које правите.
- На пример, када тражите ресторан на Google мапама или гледате видео на YouTube-у, обрађујемо информације као што су видео који сте гледали, ИД-ови уређаја, IP адресе, подаци колачића и локација.
- Такође обрађујемо врсте информација које су описане изнад када користите апликације или сајтове који користе Google услуге попут огласа, Аналитике и YouTube видео плејера.

Зашто их обрађујемо

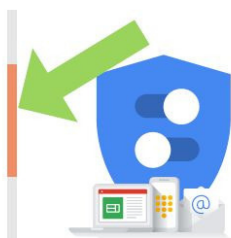
Ове податке обрађујемо у сврхе описане у [смерницама](#), које обухватају и:

- пружање кориснијег, прилагођенијег садржаја у

[О ткажи](#)

Прихватам

Затим ће се
отворити ово
polje.

Ви контролишете податке које преузимамо и начин на који се користе

Ako unesete broj telefona, vaš kompjuter će vam poslati sms poruku na telefon.

KOD koji ste dobili u sms poruci, upišite u polje na kompjuteru. KOD se sastoji od slova, brojeva ili znakova.

Tako dokazujete da ste upisali tačan broj telefona.

**Vaša mejl adresa je nakon ovog
uspešno napravljena!**

KAKO PROVERITI MEJL?

Ovako izgleda oznaka za G-mail:

Da biste proverili poštu, na Googlu kliknite ovde proverili poštu, na Googlu kliknite ovde:

About Store

Gmail Images Sign in

Google

Google Search

I'm Feeling Lucky

Zatim unesite svoju mejl adresu i lozinku i otvoriće vam se polje sa poštom.

Facebook je besplatna društvena mreža.

Kada napravite nalog na facebook ili profil, možete pronaći ljude koje niste dugo videli.

Možete pisati vašim prijateljima i porodici.

Postaviti svoje fotografije ili gledati fotografije vaših prijatelja i rodbine.

Dopisivati se ili pričati sa ljudima iz inostranstva **besplatno**.

KREIRANJE FACEBOOK NALOGA

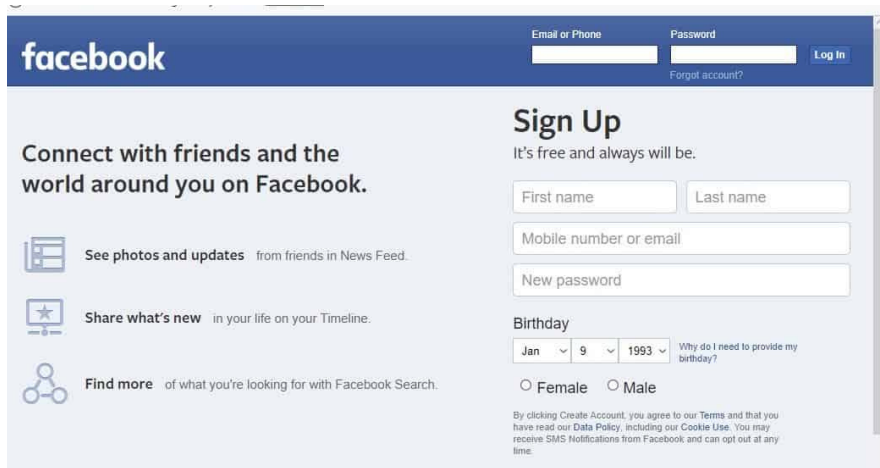
Da biste napravili svoj profil, potrebna vam je mejl adresa.

Primer: markomarkovic@gmail.com

Uključite kompjuter i kliknite mišem na ikonicu za internet.

U Google pretraživač ukucajte: *facebook* i pritisnite dugme *enter* na tastaturi.

Otvoriće vam se novo polje:

The screenshot shows the Facebook sign-up interface. At the top, there is a navigation bar with the Facebook logo and fields for 'Email or Phone' and 'Password', with a 'Log In' button. Below this, the main heading is 'Sign Up' with the subtext 'It's free and always will be.' The form includes fields for 'First name', 'Last name', 'Mobile number or email', and 'New password'. There is a 'Birthday' section with dropdown menus for month (Jan), day (9), and year (1993), and a link for 'Why do I need to provide my birthday?'. At the bottom of the form, there are radio buttons for 'Female' and 'Male'. On the left side of the page, there are three promotional cards: 'See photos and updates from friends in News Feed.', 'Share what's new in your life on your Timeline.', and 'Find more of what you're looking for with Facebook Search.'

Unesite svoje podatke u slobodna polja kao što je na primeru:

The image shows a registration form with the following elements:

- Top bar: "E-адреса или број телефона" (E-mail or phone number) and "Лозинка" (Password) fields, with a "Пријавите се" (Log in) button.
- Checkboxes: "Остави ме пријављеног" (Keep me logged in) and "Заборавили сте лозинку?" (Forgot your password?).
- Section header: "Региструј се" (Register).
- Text: "Бесплатно је и увек ће бити." (It's free and always will be).
- Input fields: "Marko" and "Marković" (Name), "markomarkovic@gmail.com" (Email), and "Nova lozinka" (New password).
- Date of birth: "Датум рођења" (Date of birth) with dropdowns for "10", "авг", and "1988".
- Text: "Зашто је потребан податак о мом датуму рођења?" (Why is my date of birth information needed?).
- Gender: Radio buttons for "Женско" (Female) and "Мушко" (Male).
- Text: "Ако клинете на Региструј се, прихватаете наше Услове и потврђујете да сте прочитали нашу Политику о подацима, као и Смернице о употреби колачића." (By clicking Register, you agree to our Terms and confirm you have read our Privacy Policy, as well as Cookies Guidelines).
- Button: "Региструј се" (Register).

Nova lozinka može da se razlikuje od lozinke za mejl.

Kada unesete svoj datum rođenja i pol, pritisnite mišem na dugme *Registruj se*.

Vaš nalog je kreiran.

VAŽNO!

Na facebook profil ne stavljajte lične podatke kao što su:

- *Broj telefona**
- *Adresa stanovanja**
- *Broj lične karte**
- *Bankovne račune**

Tako štitite sebe od prevare i zloupotrebe podataka.

Na internetu će vam iskakati nova polja sa različitim reklamama, na koje ne klikćete i ne otvarate ih.

MESSENGER

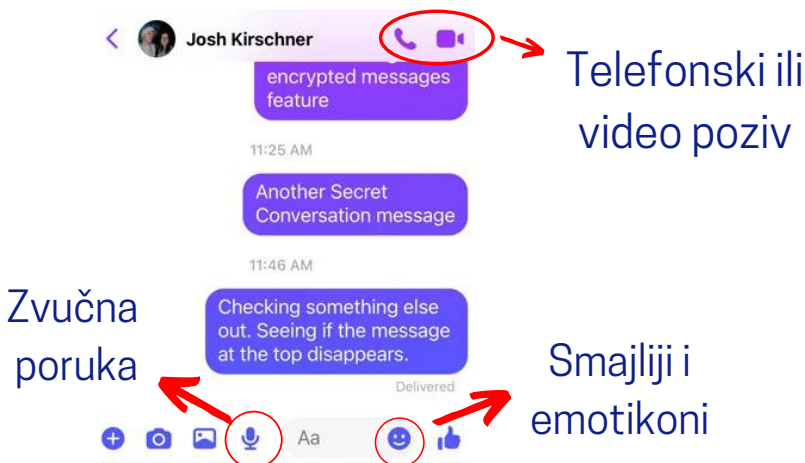
Preko ove aplikacije se možete dopisivati ili pozivati svoje prijatelje sa facebook-a.

Kada otvorite svoj facebook, ikonicu messenger možete naći ovde:

Kada kliknete na tu ikonicu, otvoriće vam se polje u kome birate kome želite da pošaljete poruku.

Ovako izgleda polje za komunikaciju:

Da biste koristili Viber potrebno je da:

***imate pametni telefon pametni telefon ili tablet**

***da uključimo internet**

***da instaliramo Viber**

Noviji modeli telefona već imaju instaliranu Viber aplikaciju.

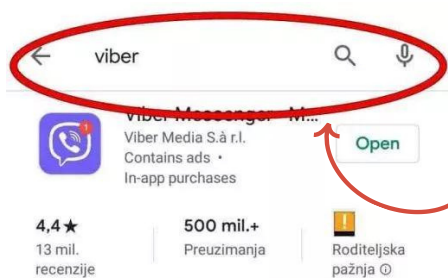
Ukoliko je nemate, aplikaciju instalirate na Google prodavnici.

Ovako izgleda ikonica :

Kada je pronađete u telefonu, kliknite na nju.

Otvora se novi prozor:

U prostor označen lupom upišite: **viber.**

Izaberite ikonicu za viber, kliknite na nju i pritisnite: **Instaliraj.**

Kad se instalira, pojaviće se dugme **Otvori** na koje treba da kliknete.

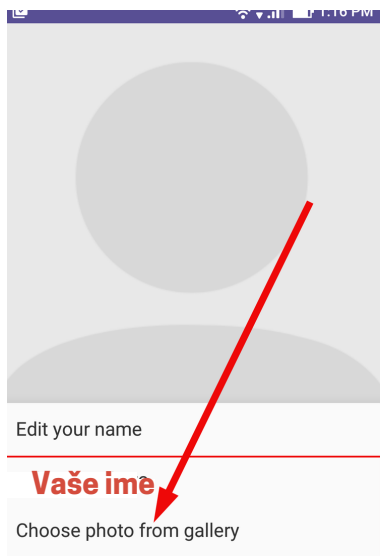
Otvora se novo polje i u to polje upišite svoj broj telefona.

Na vašem telefonu će se pojaviti ikonica za viber.

Aplikacija je spremna za korišćenje.

Možete urediti svoj profil tako što ćete dodati svoju ili neku drugu fotografiju.

Možete se uslikati ili izabrati neku fotografiju koju već imate u telefonu.

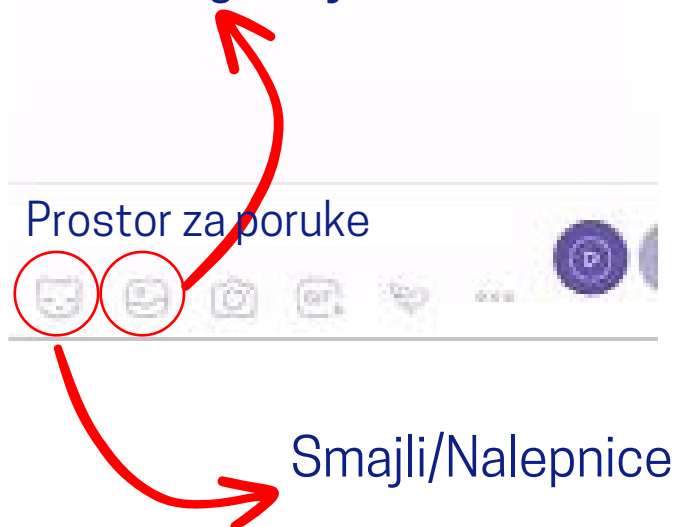
Preko Vibera možete besplatno da pozivate, šaljete poruke, slike i video.

Potrebno je da imate brojeve telefona osoba sa kojima želite da stupite u kontakt preko Vibera.

KAKO DA KORISTITE VIBER?

Fotografiju koju želite da pošaljete birate iz galerije telefona .

YOUTUBE

Preko ove društvene mreže :
slušate muziku
gledate videa,
emisije i kvizove.

Na pametnim telefonima već postoji
instalirana aplikacija.

Ako koristite računar, kliknite
na ikonicu za internet:

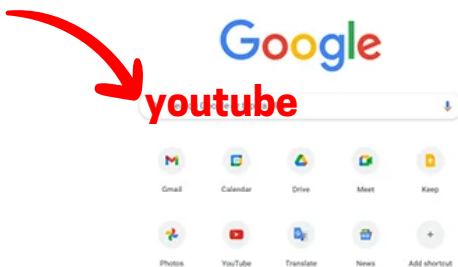

ili

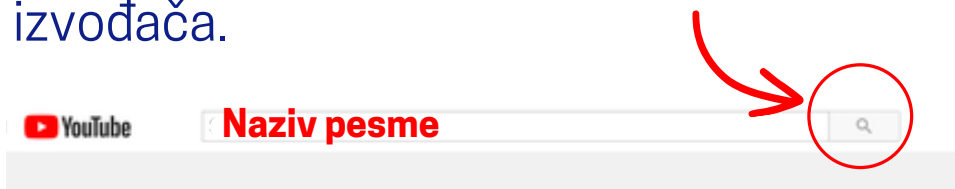
Otvara vam se pretraživač i upisujete:
youtube i zatim kliknite na taster

Enter ↵

Otvora nam se Youtube.

U polje sa lupom unosite naziv pesme ili izvođača.

Nakon toga pritisnite dugme **Enter** na tastaturi.

Otvoriće vam se lista sa predlozima. Mišem kliknite na ono što želite da slušate.

Pesmu ili video možete da pauzirate ili zaustavite:

Puštanje
muzike

Pauza

Zaustavaljanje
pesme

UPOTREBA BANKOMATA

Potrebna vam je platna kartica.
Ubacite karticu u bankomat kao na
fotografiji:

Odaberite srpski jezik i unesite svoj
PIN kod, koji ste dobili u banci
PIN kod se sastoji od 4 broja.

Na ekranu će vam pisati:

***Podizanje gotovine**

***Uvid u stanje/penziju**

Ukoliko želite da podignete novac,
izaberite ***Podizanje gotovine.**

Otvoriće vam se polje u kojem birate
iznos novca koji želite da podignete.

Ako vam ne odgovaraju ponuđeni iznosi
birate opciju **Drugi iznos.**

Ukucajte iznos koji želite.

Izaberite da li želite papirni izveštaj.

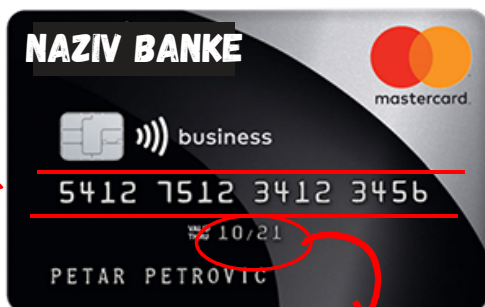
Bankomat vam izbacuje novac

Kada završi isplatu,
bankomat će vam vratiti karticu.

PLAĆANJE PLATNOM KARTICOM

Potrebna vam je platna kartica banke.

Broj računa

Datum isteka kartice

Karticom možete plaćati račune u banci i pošti, u prodavnicama.

Potrebno je da znate svoj PIN.

Važno je da svoj PIN sačuvate i zapamtite.

U prodavnici će vam pružiti uređaj gde unesite svoj PIN i pritisnete **ZELENO** dugme.

APLIKACIJA MOBILNOG OPERATERA

Svaki mobilni operater ima svoju aplikaciju.

Mobilni operateri su na primer:

Yettel:

MTS:

A1:

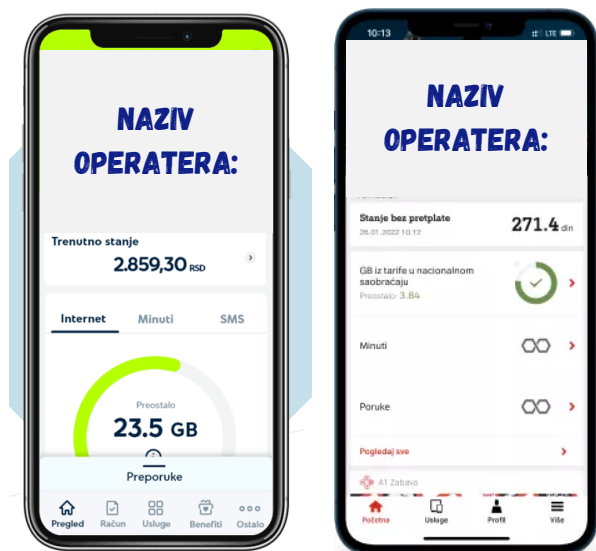

Aplikaciju svog mobilnog operatera možete skinuti preko Google Play prodavnice:

Nakon što instalirate aplikaciju svog operatera, ikonica će vam se nalaziti na početnom ekranu.

Klikom na ikonicu otvara se aplikacija:

Na aplikaciji možete da proverite koliko vam je zaduženje za telefon i koliko vam je preostalo interneta, minuta i poruka.

Ovaj projekat finansira
Evropska unija

ÖSTERREICHISCHES
ROTES KREUZ

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

"Ova publikacija objavljena je uz finansijsku podršku Evropske unije. Za sadržaj ove publikacije isključivo je odgovorno Udruženje "Na pola puta" te sadržaj nipošto ne izražava zvanične stavove Evropske unije."

UDRUŽENJE "NA POLA PUTA"
VUKA KARADŽIĆA 2B
26 000 PANČEVO
TEL. 013-341-726
CONTACT@NAPOLAPUTA.ORG
WWW.NAPOLAPUTA.ORG

UDRUŽENJE „NA POLA PUTA“